

Közeleti Hírmondó

2016/2 negyedév

Felelős kiadó: Náraiért Egyesület

megjelenik 500 példányban

Szerkesztették: Marton Melinda, Molnárné Németh Emma, Horváth Szabolcs, Németh Tamás
Felelős kiadó: Náraiért Egyesület • www.kozeletihirmondo.gpinet.hu

Rönkhúzás, az ötödik

Idén is megrendeztük Nárai rönkhúzását. Sikeres volt, sok ember volt rá kíváncsi, éppúgy, mint az előző négyre. És ez a lényeg. Az, hogy a hagyományt tisztelő és szerető emberek részt vehessenek ilyen rendezvényeken, legyen lehetősége a fiatal nemzedéknek, hogy megismerhesse a régi magyar hagyományokat.

...Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy Pityókás Palkó (Veress Levente), aki szemet vetett Pálincás Piroskára (Bugányi Viktória). A nárai kisbíró (Németh Tamás) kihirdette eme eseményt, s összetrombitálta a falu népét, hogy jöjjenek, s lássanak csudát. Vőfély urunk (ifj. Hoós Miklós) kikérte az örömszülőktől a legényt és a

lányt, s mivel ők áldásukat adták a frigyre, Nárai püspöke (Moór Sándor) összeadta a fiatalokat. Marhalevelüket az anyakönyvvezető (Kovács Istvánné) örömmel átadta, s kezdődhetett aztán az eszem-izsom, dínom-dánom. A finom étket Góber Tamásnak köszönhetjük. S természetesen a rönkhúzás nem jöhetett volna létre, ha nincs rönk, vagyis nincs egy fenyő, melyet évről évre Hompasz Béla ajánl fel. Remélem, 2017-ben a hatodik rönkre is ültethetünk egy ifjú, ámde bolondos párt. Köszönet minden szereplőnek, segítőnek, résztvevőnek, támogatónak.

Nádas Nikolett
művelődésszervező

Képes riport a 16. oldalon

2 Önkormányzati hírek

3 Védőnői tanácsok

6 Sárgaliliom-est

10 A 70-es és 80-as évek

14 Béna tolvaj és randalírozó fiatalok

Önkormányzati hírek

Négy pályázat előkészítésén dolgozik a képviselő-testület: Óvodabővítés 50 millió forint költségvetéssel.

Helyi csapadékvíz-elvezetés szabályozása, utolsó buszöböl megépítése 50 millió forint költségvetéssel.

Templom és a Tájház (volt tanítólakás) külső felújítása, energetikai megújítása 20 millió forint költségvetéssel.

Mindeközben pályázati önerőre, önerős fejlesztésre 30 millió forint tartalék áll rendelkezésre.

2016. január 1-jétől a Jáki Közös Önkormányzati Hivatal látja el a szociális alapfeladatokat (pl. gyermekvédelem) településünkön saját berken belül a Pálos Károly Szociális Központ helyett. A váltással az állami normatíván felüli költségek nem keletkeznek.

A tavaszi munkálatok a kültéri fa építmények (parkban lévő pavilon, kültéri padok, üdvözlő- és információs táblák) lazúrfestéssel történő ápolásával, kezelésével; a kandeláberek, kerékpártárolók és fém kukák feketére történő festésével indult. A képviselő-testület februárban megalkotta az idei évi költségvetést. Ahogy eddig, úgy ezután is jut forrás intézményeink fenntartására és működtetésére, amely óvatos, takarékos gazdálkodás melletti önerős fejlesztéseket is lehetővé tesz. Lezárult a tavalyi évben indult rendezési terv módosítás, melyet az érintett szakhatóságok jóváhagytak. Év elején némileg módosítottuk a közterület-használati rendeletünket is. A nagyobb adóhátralékot felhalmozókkal szembeni jogi lépéseket megtettük, megkezdttük az adóhátralékok behajtását. Március 17-én Kiss Péter százados vezetésével kihelyezett oktatásban részesültek a Náriai Polgárvédelmi Egység tagjai a művelődési házban. Szervezetileg a Megyei Katasztrófavédelemhez tartozunk. Az egység éles helyzetben bevethető helyben vagy más településeken katasztrófák esetén. Reméljük, soha nem lesz dolgunk.

Sajnos nem jártunk sikerrel a „Bűnmegelőzési projektek megvalósítása Náriai községben” néven még tavaly ősszel a Belügyminisztériumhoz benyújtott pályázatunk tekintetében. A pályázaton közel kettőmillió forintot szerettünk volna igényelni bűnmegelőzési programokra, rendezvényekre és különböző technikai eszközök beszerzésére. Náraiiban a bűnügyi statisztika adatai évek óta jóval az átlag alatt vannak, talán ez is számított a bírálati szempontoknál, aminek viszont annál jobban örülünk.

Négy pályázat előkészítésén is dolgozunk párhuzamosan egymás mellett, ami nagyon sok energiát igényel. Mire mindegyikkel elkészülünk, gyaníthatóan az ezer oldalt túlhaladjuk. A Vidékfejlesztési Minisztériumhoz kívánunk két középület vonatkozásában is felújításra, rekonstrukcióra és energetikai korszerűsítésre pályázatot benyújtani. A volt tanítólakás, jelenben tájház és környékére, illetve a templomunk külső megújítására. A tájház esetében a végleges külső és belső felújítás valósulna meg, akadálymentes megközelítéssel. Az épület hőszigetelése mellett a külső térfűtés is elkészülne. A fűtése pedig megújuló energiájú, E-on hálózatra kapcsolt oda-vissza mérő órával ellátott napcellás elektromos infrapanel fűtéssel lenne biztosított. A templomunk esetében pedig a külső felvizesedett részek leverése után a speciális vakolattal történő újravakolást követően a teljes külső festés valósulna meg az épület felállványozásával, a nyílászárók, bádorgozások megújításával. A templomra is a tájházhoz hasonló napcellás villamos energia ellátás kerülne. Ha sikerrel járnánk, ezt követően a két épület villamos számlája nulla forintba redukálódna. A két épület kalkulált felújítása mintegy 20 millió forintba kerül. A pályázat intenzitása 25% önerő.

A Területi Operatív Program kiírásán belül két 100%-os intenzitású (tehát önerőt nem igénylő) pályázat előkészítése zajlik. Egyrészt a meglévő óvodaépület bővítését tervezzük új csoportszobával, három öltözővel, vizesblokkokkal, dolgozói öltözővel, aulával és orvosi, nevelői szobával. A tervezett fejlesztés hatására mintegy kétszáz négyzetméter nagysággal bővülne óvodánk, amelyek mintegy 50 millió forintba kerülnek. A pályázat előkészítésében Drácz Zoltán helyi lakos van segítségünkre.

A település bel- és csapadékvíz-elvezetés kezelésére, a településközpont második ütemére (kastély előtti szakasz autóbuszöböllel) is készül pályázati anyagunk. Információim szerint ismét sokan fognak pályázni, az elnyerhető összeg ismeretében biztosan nem fog tudni mindenki forráshoz jutni. A részletekről még korai lenne beszélni, annyi már látszik, hogy a Náriai képviselő-testület 50 millió forint körüli projekt megvalósítását célozza meg.

Amennyiben a fentiek megvalósulhatnának, a középületek sorában úgy már csak az orvosi rendelőnk fejlesztése maradna hátra. Ám sajnos a rendelő beépítettségi viszonyai nem teszik lehetővé az épület olyan mértékű fejlesztését, ami egy igazán modern, általunk elképzelt XXI. századi kialakítást tenne lehetővé. Ezért a képviselő-testület szinte már biztosan el is vetette a meglévő épület toldását. Korábban szeretttük volna a Posta épületét megvásárolni, és egybenytással, hozzáépítéssel egy modern, korszerű egészségügyi alapellátó komplexumot kialakítani, de ez rajtunk kívülálló okokból nem valósulhat meg. A fentiek okán éppen ezért a képviselő-testület az új egészségügyi alapellátó in-

tézményt egyre inkább nem a jelenlegi helyen, hanem a település központjában új helyszín kijelölésével máshol kívánja megvalósítani, ez pedig esetlegesen új ingatlan vásárlással, építéssel lesz csak megvalósítható. A projekt előkészítési szakaszban van, részletekről még nem tudok beszámolni.

Az idei évre tervezzük továbbá a ravatalozó még hátralévő szárnyának tetőmegújítását, más kisléptékű fejlesztéseket, mindeközben út- és járdarekonstrukciós pályázatok kiírása nem jelent

meg. A jelenben pályázatok önerejének finanszírozására, önerős fejlesztések megvalósítására a működési költségeken és a civil szervezetek támogatásán felül 30 millió forint tartalék áll rendelkezésünkre. Falunapot július 2-án, szombaton tartunk, sztárvendégünk idén is ismert mulatós zeneszerző, énekes lesz. Megköszönve érdeklődését lakóhelyének közügyei iránt.

Németh Tamás
polgármestere

Éjszakai „baleset”

Ki ne találkozott volna olyan szülővel, aki arról panaszkodott, hogy gyermeke még mindig nem szobatiszta, vagy, hogy nappal már hosszú ideje az, de éjjel még gyakran bepisil. A bepisilést latinul enuresisnek hívják, ha csak éjszakai problémáról van szó enuresis nocturnáról beszélünk. Ennek két formáját szokás elkülöníteni: az ún. elsődleges formát,

ilyenkor a gyerek még soha nem volt szobatiszta (az esetek 80%-a ilyen), illetve a másodlagos forma, amikor a már egyszer szobatiszta gyerek újra bepisil. Mit tegyünk, s főleg mit ne tegyünk?

- Semmiképpen ne büntessük, szidjuk, fenyítsük a gyereket!
- Ne engedjük, hogy mások (testvérei, ovis társai, iskolatársai, barátai) gúnyolják!
- Ne okozunk neki bűntudatot, ha mégis bepisil, ne szidjuk le, ne vitatkozzunk vele. Ő nem bűnös, hanem áldozat. Ha a gyerekeknek több figyelemre és szeretetre van szüksége és ezt ezek után megkapja, hamar javul a helyzet.
- Szoktassuk a gyereket arra, hogy naponta rendszeresen 6-7-szer elmenjen pisilni, az utolsó közvetlenül lefekvés előtt legyen!
- Biztosítsunk könnyű utat a WC-hez éjjelre, és mutassuk meg neki rendszeresen, mielőtt lefekszik!
- Kapcsoljunk be halvány éjszakai világítást, hogy félelem nélkül ki tudjon menni WC-re!
- Ne adjunk este a vizelet mennyiségét fokozó koffein tartalmú anyagokat, pl. teát, kávé, csokoládét, kólát!
- Figyeljünk arra, hogy a gyümölcsök is sok vizet tartalmaznak és némelyik, pl.: görögdinnye, szőlő kimondottan vizelethajtó!
- Ne adjunk rá éjszakára pelenkát, mert ezzel nem érzik kellemtelenné a bepisilés okozta nedvesség élményét!

– A matracot védjük vízhatlan huzattal, gumilepedővel, és ha megtörtént a baj, adjunk a gyerekekre száraz pizsamát és húzzuk át az ágát!

– Motiválhatjuk a kisgyereket azzal, hogy naplót, vagy naptárt vezetünk a heti történésekről, és minden száraz éjszakáért valamilyen apró jutalmat, pl.: matricát, piros pontot kap.

Az okok kiderítése nagyon fontos. Alaposan fel kell térképezni a gyermek folyadékforgalmát (mikor és mennyit iszik?). Nem ritka, hogy napközben a közösségben nem iszik eleget a gyermek, majd hazaérve behozza a lemaradást, így a folyadékbevitel döntő része a nap második felében, lefekvés előtt történik. Ilyenkor persze nem csoda, ha a vizeletkiválasztás nagy része az alvás idejére tolódik. A vizelet laboratóriumi vizsgálata sok fontos támpontot nyújthat az orvos számára:

- ha a vizeletüledékben fehérvérsejtek vannak, akkor húgyúti fertőzés lehet az ok,
- ha a vizeletben cukor van, akkor cukorbetegség irányába kell vizsgálni,
- ha a vizeletben vér és/vagy fehérje található, további vizsgálatok szükségesek az ok kiderítéséhez,
- ha a vizelet fajsúlya alacsony (1010 körüli), akkor a vízviszszívásért felelős hormon alacsony szintje lehet az ok. A húgyhólyag beidegzési zavarára utalhat, ha a gyermek figyelmét pisilés közben eltereljük, s azt tapasztaljuk, hogy a vizelete elakad, vagy szakaszossá válik. A gyermek 5-6 éves koráig várakozó állappontra helyezkedhetünk, de e felett foglalkozni kell a dologgal. Az esetek többségében többé-kevésbé egybefonódó okai vannak a problémának. Legyünk kitartóak, és türelmesek az okok kiderítésében, és segítsünk gyermekünknek a megoldásban.

Molnárné Németh Emma
védőnő

Anyák napján ültess virágot!

„Ha csak egy virág volna
Én azt is megkeresném,
Ha csak egy csillag gyúlna
Fényét ide vezetném.
Ha csak egy madár szólna,
Megtanulnék a hangján,
Ami csak szép s jó volna
Édesanyámnak adnám.”

Május első vasárnapja évszázadok óta az édesanyák ünnepe. Ezen alkalomból ültessen virágot a Milleniumi-parkba. Mi a teendő? 2016. április 30-án, szombaton 16 órára jöjjön el a parkba, és jelképes 100 Ft-ért választhat egy virágpalántát, melyet édesanyja, nagymamája tiszteletére elültethet, később gondozhat. Várjuk szeretettel!

(N. N.)

Nárai Iskola

A 2016. esztendő szép havas időjárásban kezdtek. Volt alkalmuk a gyerekeknek hóembert építeni, szánkózni, hógolyózni. Egy szép ajándékot is kaptunk! Körhöczné Szabó Zita a mindig jó hangulatú szilveszteri bál bevételéből 40 ezer forintot adományozott az iskolásoknak. Olvasta a Hírmondóban,

hogyan projektot szeretnénk, ezért adakozott ilyen bőkezűen. A gyerekek nevében is nagyon szépen köszönöm! Az összegből sürgősen vásároltunk egy festékpatriót, a többi pénzt elttettük a projektorra. Január 22-én befejeződött az első félév. Január 29-én minden tanuló megkapta a megérdemelt értesítőjét.

Délután pedig egy fergeteges farsangi mulatságot rendeztünk. A februárt influenzajárvánnyal kezdtük. Az iskola tanulói közül csak Lóránth Jácint úszta meg, a többiek majd egy hétig hiányoztak. Február 12-én pótfarsangoltunk a korábban beteg gyerekek kedvéért. Február 13-án tartottuk az óvodai-iskolai szülői munkaközösségi bált. Fergetegesen jól sikerült! Nagyon jó volt a zene, a vacsora és a gyermekek szüleinek adakozó

kedve is. Minden iskolás gyermek családja támogatta a rendezvényt erejéhez mérten. Volt, aki résztvevői, volt, aki támogatói jegy megvásárlásával. Külön tudtuk választani az óvoda és az iskola javára felajánlott összegeket. Az iskolások szülei jóvoltából így 49.700 forinttal gazdagodtak. Nagyon szépen

köszönöm, hogy Giczi Gáborné és Miltényiné Pusker Judit a szülői szervezet tagjai átvállalták a szervezés oroszlánrészét és segítettek munkámat! A bálí hétvége után még egy értékes felajánlást kaptunk. M. G. szülő 40 ezer forinttal támogatta a projektor-projektünket. Nagyon szépen köszönöm a gyermekeink nevében! A rendelkezésünkre álló 122.800 forintból Lóránth Csaba segített kiválasztani a legmegfelelőbb projektort. Így vásároltuk meg az Acer DLP 1276 3D típusút. A gép a Náraiért Egyesület tulajdona lett, mivel az Áfát, 30 ezer forintot civil szervezetünk finanszírozta. Már kipróbáltam, nagyon jól használható. Még egy vetítővászon kell hozzá. Több helyről ígértek nekünk, kíváncsian várom, melyik érkezik meg előbb iskolánkba.

Február 25-én, csütörtökön rendeztük meg nyílt napunkat nagycsoportos óvodás gyermekek és szüleik számára. Nyolc érdeklődő kis ovis vagy szülője vett részt jól sikerült bemutatóóránkon. Március 8-án, a nőnapon kis iskolánk fiú tanulói verssel köszöntötték a kislányokat.

Március 15-e megünneplésére a Paragvári Iskolába buszoztunk 11-én. Kedden a Művelődési Házban részt vettünk az ün-

nepi megemlékezésén. A gyerekek verset mondtak, énekeltek. Március 21-én tartották Bükön a területi tanulmányi versenyt. A mis iskolánk is meghívást kapott a mintegy 15 másik iskola mellett. A meghívást elfogadtuk és három tanulóval neveztünk. Miltényi Zsófia 1. osztályos tanuló szépírási, helyesírási, Drácz Marcell 2. osztályos tanuló matematikából, Lóránth Jácint 3. osztályos tanuló szövegértésből készült fel nagyon alaposan. Szükség van ugyanis a körültekintő gyakorlásra, hiszen erre a versenyre minden iskola a legkiválóbb tanulóit küldi el. A tavaszi szünet első napján már az eredményeket is megtudtuk a büki iskola honlapjáról. Jácint a IX. helyen, Marci a dobogós III. helyen, Zsófi a kiváló II. helyen végzett csupán egy ponttal lemaradva az első helyezettől! Gratulálok a gyerekeknek és nagyon büszke vagyok rájuk.

Köszönetet mondok Molnár Gyuláné, Zsuzsi néninek, aki a húsvéti nyusztól játékokat kért nekünk. A gyerekek már birtokba is vették őket. Köszönjük Mesterházy Tihamérnak a sok finom almát.

Marton Melinda
osztályfőnök

A mai tinédzserek viselkedése

Ha kiejtjük a számonk a tinédzser, vagy „mai fiatal” szavakat, mi jut elsőnek az eszünkbe? Majdnem mindenkinek, a technika. Telefon, számítógép/laptop, tablet, wifi stb.

Az idők így vélekednek: Bezzeg az én időmben... és itt jön egy hosszú monológ, hogy micsoda vidámság volt az elektronika komolyabb megjelenése előtt. Az tény, hogy régebben nem voltak az emberek ennyire közömbösek egymáshoz. Kétség kívül problémásak vagyunk. A szüleink ilyenkor döbbennek csak rá igazán, hogy milyen is a gyermeknevelés valójában. Mi mindennel is kell megküzdünk?

Visszabeszélés. A csecsemőkkel sem könnyű, de ők legalább nem beszélnek vissza. Előszeretettel használják a felnőttek még a „kaffogás” szót is. Például. Szülő: Miért beszélsz vissza? Hallod egyáltalán magad? Gyerek: (magában gondolja) Szerintem csak kicsit erőteljesebben fejeztem ki a mondanivalóm.

Tiszteletlenség. A tipikus „Kie az utolsó szó?” szindrómában szenvedő anyuka/apuka. Tipp. Ha megszidnak valami miatt, szállj magadba, csak bölögass, helyeselj és a fő, hogy NE MONDJ ELLENT! Viszont, ha valamiről esetlegesen hiányos a szülőd tudása (és lényeges dolog, mert ha nem az, akkor csak még jobban felhúzod), akkor finoman javítsd ki. A tiszteletlenség sem csak szüleinkkel szemben nyilvánul meg. Nézzünk néhány példát. Az idősebbekkel szemben: „Engedd át a helyed! Köszönj előre! Légy előzékeny!” (ajtó kinyitom előtte, előreengedem, bárhol, sorban, tömegközlekedési eszközre felszállásnál stb.). Korosztályommal szemben. A gyerekek a leggonoszabbak. Vajon miért mondják ezt? Minden

gyereknek része volt már ezek közül legalább egyben: kibeszélés, pletykálgatás, kiközösítés és a tipikus „Nézzük levegőnek/Ne vegyünk róla tudomást!” Mindezek ellen nem lehet védekezni. Át kell esni rajta, hogy érett felnőttként lépjük át a nagybetűs ÉLET küszöbét.

Szelektív hallás. Hajlamosak vagyunk csak azokat a dolgokat megjegyezni, melyek számunkra fontosak. Néha már-már kegyetlen eszközökhöz kell nyúlniuk a felnőtteknek, hogy valamit felfogjunk a mondanivalójukból. Íme, egy példa. Szülő: – Ne felejsd el kipakolni a mosogatógépet. Befejezted a házidat? Húsvétra megyünk a nagyszüleidhez. Apád és én megbeszéltük, hogy veszünk neked egy autót a jövő hónapban. Gyerek: – Komolyan??? Jézusom! Köszönöm. Szülő: – Nem. Nem fogunk. Csak biztos akartam lenni, hogy megkapad az üzeneteimet. Gyerek: – Ez kegyetlen volt.”

Na, meg a porszívózás, ki lehetne ezzel kergetni a világból! De ezt is meg kell csinálnia valakinek. (Miért pont én? Miért nem a tesóm?) Az a valaki pedig nem lehet mindig az anya vagy az apa. Ha nem segítesz a szüleidnek, te miért várnád majd el a porontyaidtól? Ők nap mint nap a megélhetéseken és a továbbtanulásokon fáradoznak. Mi ehhez képest egy kis mosogatás? Nem azt mondom, hogy egy nap alatt váltsd meg a világot. Az lehetetlen. Viszont ha napról napra (akár csak valami apróságban is) segítesz, máris jobb emberré váltál.

A végére egy jó tanács: mindeközben ne felejsd el élni, hiszen akkor nem lesz mit mesélned majd az unokáidnak!

Devecseri Nóra

Sárgaliliom-est

Január 23-án kora estére várt mindenkit az immár hat-éves múlttal rendelkező Sárgaliliom Énekkar a Művelődési Házban, az általuk életre hívott Sárgaliliom-estre, amelyre meghívták társ énekkaraikat, a Herényi Énekkart és Vasi Honvéd Bajtársi Nótakört is. Előbbivel a Herényi-virágút kapcsán ápolnak immár évek óta szoros barátságot. Először közel egyórás vidám műsort adtak. Előadásukban elcsendültek népdalok, operettek, majd zárásképpen mulatós nóták.

Utánuk éjfélig a vasvári Kánya Duó szórakoztatta a vendégeket. A bál batyus bálként került meghirdetésre, mindenki hozhatta ételét, italát, belépő sem volt. Akik ott voltak, szép élményekkel gazdagodva távoztak. Akik pedig nem voltak jelen elmehetnek jövőre is, hiszen ezt követően minden évben megrendezésre kerül a farsangi időszakban Náraiban a Sárgaliliom-est.

Németh Tamás

Lakossági lomtalanítás

Tájékoztatjuk a lakosságot, hogy a Szomhull Nonprofit Kft. április 26-án, kedden tartja évi szokásos lomtalanítását, amely során elszállítják a háztartásokban feleslegessé váló, a rendszeresített háztartási hulladékgyűjtő edényekben méretük miatt el nem helyezhető holmikat, ha azokat az akció napján reggel 7 óráig a közterületre kihelyezik. A 2012. évi CLXXXV. Hulladékgazdálkodási törvény értelmében a lomtalanítási akcióba a következő hulladéktípusok nem tartoznak bele, ezért azok elszállításra sem kerülnek:

- kerti hulladék, nyesedék (zöldhulladék)
- állati tetem
- trágya
- bontásból származó autóalkatrész (kárpit, szélvédő, lökhárító stb.)
- építési törmelék (mosdókagyló, csempe stb.)
- lapátos hulladék
- gumiabroncs

– veszélyes hulladék (pl. permetezőszer maradék, permetezőszeres göngyöleg, festék, festékes göngyöleg, akkumulátor, neoncső, gyógyszer, fáradt olaj, olajos-üzemanyagos göngyöleg stb.)

– elektronikai hulladék (pl. hűtőszekrény, televízió, háztartási gép stb.)

Az elektronikai hulladékgyűjtésre augusztus 1-jén kerül sor. Az elektronikai hulladékot augusztus 1-jén, hétfő reggel 7 óráig kérjük beszállítani a polgármesteri hivatal udvarára. A beszállítást célszerű megelőző péntek-szombati napon megejteni. E hulladék alatt a háztartásokban elhasználódott, leselejtezett, bontatlan elektromos berendezéseket értjük (pl. mosógép, tv, hűtő, tűzhely, számítógép, monitor, mikrohullámú sütő, lemezjátszó, videó, kávédaráló, hajszárító stb.). Együttműködését előre is köszönjük!

Németh Tamás
polgármester

A Náraiért Egyesületről

Egyesületünk 2016-ban 19 tagból áll. A Sárgaliliom Énekkarosok 9-en, mi, többiek 10-en vagyunk. Szeretettel várunk sorainkba bárkit, aki szeretne Nárai közösségi és kulturális életében részt venni. Tevékenységünk kiterjed az óvoda, az iskola, az énekkar, a nyugdíjasklub, az Alkotóház támogatására és kulturális rendezvények szervezésére. Az Önkormányzattal karöltve szervezzük a helyi hagyományőrző rendezvényeket, veszünk részt különféle pályázatokon. Akit érdekelnek a részletek, az iskolában megtalál.

Rendes Közgyűlést tartottunk március 22-én. Megalkottuk költségvetésünket és programtervünket. Az idén nyáron erdélyi körutazást teszünk az egyesület szervezésében. Augusztus 8–13-ig kirándulunk. A Volán buszával megyünk. A busz 57 férőhelyes, ahol már 48 hely foglalt. A kirándulás költsége 60 ezer Forint/fő. Ez tartalmazza az útiköltséget, a buszon tartózkodás biztosítását, a reggelit, vacsorát, a szállást családoknál elhelyezve. Idegenvezető: Hujber Tamás.

A program:

1. nap: NÁRAI–ÁRTÁND–KALOTASZENTKIRÁLY (szállás) 600 km.

Királyhágó: pihenő Erdély kapujánál

Bánffyhunad: Református templom megtekintése (ha lesz rá idő).

2. nap: KALOTASZENTKIRÁLY–TORDA–SZOVÁTA–KOROND–CSÍKSZENTTAMÁS (szállás) 325 km.

Torda: sóbánya

Szováta: Medve-tó megtekintése

Korond: vásárlás

3. nap: EZERÉVES HATÁR–CSÍKSZENTTAMÁS (szállás) 130 km.

Szent Anna-tó–Mohos láp

Ezeréves határ: kirándulás a Gyimesekbe, az utolsó vasúti őrházhoz vagy

Szent Anna-tó: A tó megtekintése, rövid séta, esetleg fürdés

4. nap: CSÍKSZENTTAMÁS–GYILKOS-TÓ–BÉKÁS-SZOROS–CSÍKSZENTTAMÁS (szállás) 140 km.

Békás-szoros: legyalogolunk a szoroson (műút, kb. 1 óra kényelmesen)

Gyilkos-tó: Rövid pihenő a tónál

5. nap: CSÍKSZENTTAMÁS–SZÉKELYUDVARHELY–SEGESVÁR–TOROCKÓ (szállás) 260 km.

Székelyudvarhely: a város főbb nevezetességeinek megtekintése.

Segesvár: az ősi szász város megtekintése

6. nap: TOROCKÓ–ÁRTÁND–NÁRAI 680 km

Összesen: kb. 2200 km. Belépők: Bánffyhunad templom, tordai sóbánya, vasúti őrház vagy Mohos láp.

Április 30-ig a Volánnak előlegként be kell fizetni 15 ezer forintot személyenként, május 20-ig további 15 ezer forintot, július 20-ig pedig a fennmaradó 30 ezer forintot.

Aki a buszon kívüli ott-tartózkodását is biztosítani szeretné, önállóan kössön biztosítást. Ha valaki szeretne jelentkezni, nálam megteheti (06-20/492-1988). A befizetések utalással is lehet intézni, az egyesület számlaszáma: 11747006-20231547.

Kérjük, az 1% felajánlásakor is gondoljon a Náraiért Egyesületre! Adószámunk: 18899049-1-18. Köszönjük!

Marton Melinda
szervező-titkár

Nyuszi ül a fűben

Hagyománnyá vált a faluban, hogy a húsvéti ünnepkör nagyszombatján közösen készülődünk, közösen várjuk a nyuszt. Az idén sem volt ez másképp, s kijelenthetem, hogy ez a „nyuszivárá” igazán sikeres volt. Több mint száz érdeklődő volt kíváncsi a nyuszi kézműves foglalkozásra, a nyuszi simogatásra, és a tojásvasadásra. A karon ülő kicsik is képviseltették magukat, de sok óvodás és kisiskolás is eljött a rendezvényre, természetesen szüleikkel együtt. Lehetett itt háromféle tojástartót készíteni, színezt, logikai feladatot megoldani, bújócskázni. Két nyuszi is érkezett Tóth Antal jóvoltából, akinek ezúton is köszönjük, hogy fokozta a gyermekek örömét. Zárásul indult a tojásvasadás, melyet minden gyermek nagyon várt. Ízelítőül két kép a 2016-os nyusziváráról.

Nádas Nikolett

Nónap

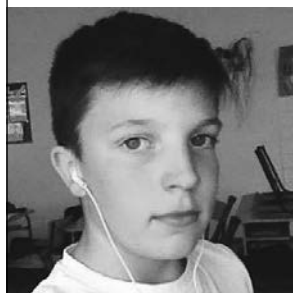
Fergetegesen sikerült az idei nőnap a Művelődési Házban. Telt ház. A műsor jó hangulatát már a kezdéssel megadta a vendégként meghívott Vasi Honvéd Bajtársi Egyesület Napsugár Kórusa. 50–60-as évek slágerei csendültek fel, melyet a közönség velük együtt énekelt. Majd Németh Tamás polgármester szólott pár gondolatot a nemzetközi nőnap alkalmából. Aztán a hazai Nárai legények, Moór Sándor, Resetár László

és Tóth Antal fakadt dalra. Csupa lányoknak, asszonyoknak szóló nótacsokkal készültek, melyet nagy titokban állítottak össze, és többször próbáltak. Műsoruk vége felé elhangzott a „Nád a házam teteje, teteje...” című nagy sikerű nóta, melyet vastaps követett. Majd érkezett egy csinos menyecske, nem is menyecske, egy igazi diva, aki elmesélte a „modern lány történetét”. A sztori nevetettő volt és félreérthető, de a csattanóból megtudhattuk, hogy a modern lány hogyan tanult meg... úszni.

Staféta

Januári számunkban Devecseri Nóri Elek Somának adta át a stafétát. Soma a következőképpen mutatkozott be: Elek Somának hívnak, 14 éves vagyok. A Brenner János Iskola nyolcosztályos gimnáziumában tanulok, 8. osztályban. A kedvenc tantárgyam az angol. Az iskolában robotika szakkörre járok,

ami a megyében csak a mi iskolánkban van. Nagyon sok élményem volt már ebben az iskolában és remélem, még sok lesz. Hisz az elkövetkező négy évet is itt töltöm. Ketten vagyunk testvérek, az öcsémet Kevének hívják. Szabadidőmben szívesen biciklizem, rollerezem, gördeszkázom

és horgászom. Nagyon állatbarát vagyok, otthon kecskéket tartunk. Van egy kutyánk és egy macskánk is. Nyáron nagyon sokat „bandázok” a barátaimmal, focizunk, biciklizünk együtt. A stafétabotot Nagy Dorinának szeretném tovább adni.

Lejegyezte:
Marton Melinda

Kérem szépen, szem nem maradt szárazon. A nagyérdemű sirt a nevetéstől. A műsort a Napsugár Kórus néhány tagjának kánkán előadása zárta, parádés volt, és a jól megérdemelt vastaps

itt sem maradt el. A rendezvényt mintegy megkoronázta az a száz színben pompázó primula, melyet minden hölgy hazavihetett. Lányok, hölgyek, asszonyok, jövőre újra találkozunk, hasonló vidám, mókás, virágos hangulatban.

Nádas Nikoletta
művelődésszervező

Színházlátogatás!

A Náraiért Egyesület budapesti színházlátogatást tervez az alábbi színházakba: Operett Színház, Madách Színház. A színházi előadásokról érdeklődni lehet Horváth Szabolcs (30/844-9727), vagy Marton Melindánál (20/492-1988).

Nincs gyereknevelési recept!

Sokat változott a világ és benne a gyermekek megítélése is, azonban ma sincs olyan tudományos program, ami a gyermek fejlődését szabályozza. Nincs általános gyermeknevelési recept. A történelem folyamán már szinte mindent kipróbáltak, és mindig a társadalmi közeg határozta meg a gyermeknevelés tartalmát és módszereit.

Tudomásul venni azt, amit csak a múlt századfordulón kezdtek tudományosan vizsgálni és kísérletekkel igazolni, hogy a gyermek minőségileg más, mint a felnőtt, hogy a gyermek nem „kis felnőtt”, hogy vele másként kell bánni, mint a felnőttekkel, hogy meg kell ismerni a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait, ha

nevelni, fejleszteni akarjuk őket. Az is tény, hogy a tudományos vizsgálatok eredményei nem mindig egyeztethető össze az empirikus tapasztalatokkal. Sokat lehet hallani az életkori határok csökkenéséről, a gyermekkor eltűnéséről. Teljesítmény-centrikus világunkban mindent korán akarnak elkezdni, elkezdetni a gyermekekkel, pedig ma már azt is igazolta mind a gyakorlat, mind a tudományos vizsgálatok sora, hogy felesleges, sőt, káros a gyermekkor megrövidíteni és a gyermekekkel olyan dolgokat elsajátíttatni, ami nem az életkorának való. Ez még akkor is így van, ha a gyermekkel a korai gyermekkorban sok mindent meg lehet tanítani. A gyermek személyisége igen mozgékony, változékony. A veleszületett különbségekre ráakódnak a családi hatások okozta különbségek. Nagyon meg kell fontolnunk, hogy mibe avatkozunk be, és mibe nem. A gyermekek nevelésében a döntéseket a felnőttek hozzák, nem a gyerekek. A felnőttek minősítik a gyerekek tetteit, de a minősítésnél különbséget kell tenni abból a szempontból, hogy a gyermek, vagy a felnőtt döntése alapján viselkedett így vagy úgy a kisgyermek.

Mindig irigyelték bennünket gyermekintézményünk miatt. A mi nevelési rendszerünk jó, mi minősítjük a gyermekek tetteit, mint gyermeki magatartást, viselkedést. Mást várunk el a gyermekektől, mint a felnőttektől. Azzal, hogy a gyermek viselkedését minősítjük, erősítjük biztonságérzetét, de bizonyos korlátok betartására nevelünk. Ellentétben a „szabad nevelés, a be nem avatkozás” képviselőivel, mi fontosnak tartjuk a nevelést! A gyermek érdeke azt kívánja, hogy mutassuk neki a korlátokat, és azokon belül engedjük őket az életkoruknak megfelelő helyzetekben önállóan dönteni. A döntésük alapján bekövetkező magatartásu-

kat pedig minősíteni kell. Nevelési elveinket és gyakorlatunkat csak a gyermek érdekei szabadíthatják meg. A gyermek érdeke azt kívánja, hogy követelményeket támasszunk vele szemben. Olyan követelményeket, melyek erőfeszítésre készítetik. A gyer-

meket meg kell érteni, de nem elég címkével ellátni viselkedésüket, megoldásokat is kell találni a problémákra. Nem szabad pillanatnyi élvezetekért lemondani a későbbi eredményekről.

Ha nem állítunk célokat, követelményeket a gyermek elé, később nem fog tudni küzdeni céljai eléréseért, nem fog tudni kellemetlen dolgokat elviselni, pedig erre óriási szükség van.

Fábics Ildikó
óvodavezető

Új mécsestartó a templomban

Kovács Miklós lakatosmester felajánlása a képen látható fém mécsestartó. Nagylelkűségét ezúton is köszönjük!

A 70-es és 80-as évek Náraija gyerekszemmel

Bár lakcímkártyámon már csaknem negyedszázada szombathelyi utca szerepel, gyerekkoromat teljes egészében Náraiban töltöttem és mint mindenki, én is szívesen emlékszem vissza ifjúkoromra. 40 év nem nagy idő a történelemben, de nagy idő egy ember életében, különösen, ha annyit változik a világ körülötte, mint a korosztályomnál. A mai gyerekek előszeretettel nevezik a 70-es, 80-as éveket (digitális) kőkorszaknak, ami nem azt jelenti, hogy akkor semmi nem volt, de az kétségtelen, hogy a világ és Nárai teljesen máshogy nézett ki, mint manapság. Aki ma úgy ébredne, hogy az előtte lévő 40 évet átaludta, szinte mindent újra kellene tanulnia. Nem tudna (mobil)telefonálni, nem ismerné meg a dobozos tejet, nem tudná a fizetését felvenni a bankban, de még a kormányfékes biciklizés sem biztos, hogy menne elsőre... Első éveimről (1968-ban születtem) nyilván homályosak az emlékek, de az biztos, hogy homokozónk mindig volt, ahol a környékbeli gyerekekkel együtt építettük a jövő(képünke)t homokvárak formájában. 1973-ban építkeztünk, amíg a 70-es években egyáltalán nem volt ritka dolog. A lepattant vályogházak helyén ekkoriban készültek kézi erővel tízesével cseréptetős téglaházak, köztük a korszak névadójáról elnevezett Kádár-kockák. Betonkeverők például csak a 70-es évek második felében jelentek meg. Az akkoriban készült házak nem mindegyikében volt központi fűtés és sok esetben fürdőszoba sem. Tipikus volt, hogy pénz híján a külső vakolás évekkel később történt meg, sok esetben melléképülettel együtt. Szüleim a Nárai postán dolgoztak, a többi falubelihez hasonlóan látástól Mikulásig, nagymamámra, néhai Borsits Annára maradt a feladat, hogy tisztességes felnőttet neveljen belőlünk. 1971-ben született meg Csaba öcsém, majd 1975-ben Annamária húgom. Ez azért sem volt kis kihívás, mivel ekkoriban óvoda csak egy nyári üzem módban, kvázi iskola-előkészítőként működött. Jómagam egyszer, 74 nyarán jártam ide néhány hétig, nem kis feladat volt megbirkóznom az otthoni szabadság után az óvodai kötöttségekkel, hogy egész konkrét legyek, egyáltalán nem kedveltem. Ez azért sem meglepő, mivel egész szabadjára voltunk az idő tájt engedve, a környékbeli srácokkal játékkal múltattuk az időt naphosszat. Emlékszem, még erdei házikó is épült a kezünk alatt Pék Pista bácsi háza után (Szombathely felé eső erdő), Molnár Laci, Szabó és Szakály Tomi, Nagy Imi voltak az alkotói. Mindemellett nagy divatja volt a társasjátékoknak, mint a malom, a Ki nevet a végén, sakk, kártyajátékok. Személy szerint az autós kártya volt a kedvencem, ahol a legmagasabb végsebességű autó kártyája volt a nyerő. A szemben lakó Skultéty Lacival napestig (de főleg rossz időben) vertük a blattert. A kor nagy örülete, a bűvös kocka (Rubik-kocka) a 70-es évek végén jelent meg, órákat játszottunk vele (ki rakja ki gyorsabban), emlékeim szerint Hernáth Andi volt a legjobb benne. Népszerű volt még a csúzli (Y alakú fadarab, amelyet gumival összekötünk egy bőrdarabbal, és kavicsokat lóhatunk ki vele), amellyel verebeket és seregélyeket riogattunk, dobozokra lőttünk. Egy alkalommal néhai Guttman Ernő műhelyablakát is sikerült betörni vele, amin a jó öreg

kellően felháborodott. Szemben velünk lakott Jakab Mariska, aki amolyan erdőn, mezőn járó emberként gyűjtögetett csicskenyét, kökényt, kamillát, hársfavirágot, sőt a kukoricasásból saját kezűleg font táskákat is árult, nem egyszer Vele tartottam.

A technika a mostanihoz képest egészen gyerekcipőben járt, a tv fekete és fehér képernyőjű volt és mindössze két magyar nyelvű adással és a legendás hétfői adásszünettel (a fotón a cikk szerzője Videoton fekete-fehér tv-je előtt). A Graz 1 és Graz 2 (most osztrák 1-2) volt még elérhető, amit ugyan nem ajánlottak, de nem is nagyon tiltottak, különösen hogy németül kevesen értettek a határ közelsége ellenére. Itt láttam először Forma-1-es versenyt és a népszerű amerikai mozifilmek is nagyobb számban voltak elérhetőek. Csaba öcsém próbálkozott a padlásunkon még több antenna beszerelésével, így nálunk egy idő után a pozsonyi és maribori tv (akkor jugó 1-2) is szerepelt a kínálatban.

Mindezekből következik, hogy kábel tv-ről ekkoriban még csak nem is hallottunk, ezt Náraiban Nyul Zolival koprodukcióban az 1990-es olaszországi foci vb apropóján szerveztük meg. A tv akkori műsorszervezése nem nélkülözte a (kultur)politikát, a nézetesebb filmeket, mint a Tenkes kapitánya a vasárnapi nagymise időpontjában adták, hadd legyen kellő feszültség a vallási hagyományokhoz ragaszkodó szülők és a szórakozni vágyó gyerekek között. Ezt egy idő után a 8-kor kezdődő „kismise” látogatásával sikerült orvosolni, amelyet mindenki elfogadott kompromisszumként. A műsorok rögzítésére semmilyen lehetőség nem volt, az első VHS videomagnók 1980 körül jelentek meg méregdrágán. A kevés műsor miatt viszont legendások lettek a zömmel kedd esti sorozatok, mint például Az Onedin család, a Hat év történelem, a Nem kell mindig kaviár, és volt, aki gyűjtött a Rabszolgasors főszereplőjének Isaurának a felszabadítására is. A rádióműsor nálunk egy asztali, fadobozos, legalább húszkilós darabon keresztül érkezett és zömmel a mostanra használaton kívülre helyezett rövid, közép és hosszú hullámon. Az URH (ultrarövidhullám) rádiócsatornák a 80-as évek legelején jelentek meg, az akkor nagyon menőnek számító Videoton táskarádiókkal együtt, amiből előbb a mono, a későbbiben a sztereó kéthangszórós változat is piacra került. Ennek a korszaknak az embertípusa volt a hippi az utcán, a vállán bömbölő rádiót cipelő hosszú hajú fiatal. Ezekben a gyártmányokban jelent meg a mostanra kimúlt kazetta, amely a zene ismétlésének lehetőségét biztosította a bakelitlemezekhez hasonlóan. A walkman (fülhallgatós kazettás

magnó, némelyikben rádió) a 80-as évek közepén jelent meg. A lázadás egyik formája volt a mostanra megszűnt Szabad Európa Rádió hallgatása, amely inkább a szabad világ utáni vágyakozást testesítette meg, mint valós információszerzést, hiszen az állandó zavarás miatt alig lehetett érteni-hallani valamit. A kereskedelmi rádiók közül a 86-ban indult és mostanra megszűnt Danubius volt az első fecske.

Iskoláimat Náraiiban kezdtem 1974-ben, akár a mostanihoz hasonlóan már csak az alsó tagozat működött, a 90-es években megszűnt legendás Dózsa György Körzeti Általános Iskola kihelyezett részeként. A mai kor diákjainak bosszantásként is hangozhat a 4-5 órás iskolanapok, ahol a 45 percesnek mondott órákat sem voltak percre pontosan betartva tanárainktól. Igaz, hogy 1974-ben még szombat is tanítási nap volt, aztán pár év múlva minden második szombat vált szabaddá, majd az 1980-as években alakult ki a most is ismert szabad szombatos rendszer. Napközi nem volt, délben mehettünk haza. Mielőtt azt hinné a kedves Olvasó, hogy ennek aztán nem sok értelme volt, cáfolnom kell: az írás, az értő olvasás, a számolás, környezetünk ismereteinek alapjait itt fektették le igazán maradandóan tanáraink. Első néhai Németh Tamásné, másodikban néhai Szemes Józsefné, harmadikban Molnárné Zsuzsa néni, negyedikben pedig Horváth József tanított bennünket. Tornaterem ekkoriban még nem volt, az udvaron vagy a focipályán vonultunk fel, lányok kék tornadresszben, fiúk kék klottnadrágban, fehér trikóban. Alsó tagozatban kék nyakkendő kisdobosként, felső tagozatban piros nyakkendő úttörőként (már a Dózsa iskolában, Szombathelyen) kaptuk nagy dózisban a nevelést a nevelés és legfőképpen szocialista életre.

Mivel ez a nevelés sok kedvezménnyel, közte az akkoriban nagy dolognak számító balatonberényi, zánkai üdülséssel is együtt járt, nem ágaltunk ellene, ráadásul akkoriban az a kétpólusú világrend nagyjából megingathatatlanak látszott. Szeptember 29-én,

a Fegyveres Erők napján minden éven kilátogattunk az erdőszházal szemben lévő völgybe, ahol játékok és az elmaradhatatlan lecsó is várt bennünket (fotón egy ilyen alkalom), sőt légpuskás lövészetre is lehetőség volt.

Akinek bejött a célba lövés, az MHSZ keretein belül az iskolában és a templomban ellentételezéseként hitoktatást is kaptunk (a másik fotón egy bérmlás látszik), hogy az egymásnak homlokegyenest ellentmondó nevelési elvek hogy működtek a gyakorlatban.

Itt is, ott is nagyjából visszamondtuk, amit hallani szerettek volna a szánkból, aztán ezzel le is tudtuk ezt a dilemmát. Lekötött bennünket a foci, mint abszolút egyeduralgó sport, amelyet nemcsak a focipályán, hanem a Szezyetón (Kossuth utca vége, most szennyvízátemelő) vagy épp az Árpád utcában kialakított alkalmi pályán egyaránt műveltünk (Horváth Roland, Sásdi Imi, Góber Józsi). Bár az hamar kiderült, hogy aranycipő átadására nem kell az öltöny kiválasztásával bajlódnom, szorgalmasan vettem részt a keddi és pénteki napokra rendszeresített edzéseken és a vasárnapi mérkőzéseken egyaránt. A 70-es Náraiának aranycsapatának is lelkes szurkolója voltam. Zernovác Zoli nagy védéseit, Devecseri Feri elemi erejű szabadrúgásait mai napig fel tudom idézni. A focipályán egy ideig röplabdapálya is kialakításra került, de emlékeim szerint rövid idő alatt meg is szűnt. Sportra még a 70-es évek végén épült tekéző is kínált lehetőséget, de én személy szerint jobban szerettem inkább a bábukat helyükre állítani, ugyanis ezért szép borraival is járt a játékosoktól. A tekéző mellett működött a kocsmá, ahol gyerekként is megfordultam. Az alkoholmentes választékból a Traubi, a Márka és természetesen a Cola volt a kedvencem. Egészen kiskoromban egyszer szódaért is indultam, de mivel a kocsmáros szerint csak szikvíz volt készleten, dolgom végezetlenül távoztam... A vegyesbolt megnyitása előtt az iskolával szemben, Gyimesiék házában működött

egy vegyesbolt, ahová Sport szeletért, no meg rajszögért jártunk. Hogy hétvégén és este se maradjunk kenyér (és téli fagyi) nélkül, Doma boltos gondoskodott majdnem szemben a templommal. Mivel az öreg a Balatonról busszal (!) cipelte a borait, nem kis népszerűségnek örvendett a fröccsre szomjazó felnőttek között. A tejet a „zacskós” korszak előtt a fénykorát élő Tsz (Kossuth utca vége, jelenleg) tejhűtőjéből szereztük, ez nagyjából napi kannázást jelentett a biciklikormányra helyezve. Ugyanitt működött a daráló is, ahol a háztájiban megtermelt gabona alakult át disznóknak – baromfiknak adható dara formájúra. A falubeliek autó híján biciklik törzsén fuvarozták a terményt oda és vissza. Ez nem egyedi megoldás volt, a falut körbevevő földeken számtalan nárai termelt burgonyát, kukoricát, egyebet, amit szintén ilyen módon szállítmányoztak. Ekkoriban a mostaninál még sokkal nagyobb jelentősége volt az állattenyésztésnek és növénytermesztésnek, a már említett termelőszövetkezeten (80 körül egyesült a jákival) kívül a mostani Faluházzal (akkor Tanács) szembeni telepen az Állami Gazdaság is szépszájú szarvasmarhát nevelt az istállóiban. A falu körül minden irányban elhelyezkedő legelőkön tavasztól késő ősziig találtak ennivalót a kérődzők. Első munkahelyem is ez volt, néhai Lóránth Feri bácsi biztatására nyaranként terjedelmes méretű bottal tartottuk megfelelő irányban a jószágokat. 7 forintos órabérrel, 35 forintot kerestem vele naponta, amit játékokra költhettem. Egy alkalommal volt, hogy megvadult darazsak hajtottak hazáig, egy másik esetben pedig a vizes lucerna miatt felfúvódott állat kényszervágásán segédkeztem. Mikor nagyobbak lettünk, a kombájnosok mellé szegődöttünk vizet hordani, itt a jól végzett munka jutalma nemcsak pénz, de a kombájn vezetése is volt. 1981 nyarán néhai Palkovics Imrével a Torony irányában fekvő dűlőkön kombájnoztunk, amikor az kigyulladt alattunk. Míg Imre megpróbálta poroltóval elfojtani a tüzet, én biciklivel rohantam be a postára hívni a tűzoltókat. A falu körül minden irányban erdők is voltak. Ekkoriban nemhogy mobil nem volt a faluban, de vezetékes is csak 6-7 az egész faluban (Tsz, Állami Gazdaság, Tanács – Polgármesteri Hivatal elődje, Orvosi Rendelő, Iskola, Bolt). Erre azért is emlékszem élénken, mivel apám Lóránth József kézbesített a faluban, én pedig alkalomadtán segítettem az „Aszgeben,” (Kossuth utca) és az Újszerben (Szombathely felé eső rész) lévő körzetemben. A „Külturként” ismert Művelődési Ház akkor is állt már, jómagam leginkább a könyvtárt látogattam már alsó tagozatosként is. Kedvenceim Verne Gyula regényei és indiántörténetek voltak. Heti kétszer működött a mozi is előbb Lóránth Sanyi bácsi, majd Takács András irányításával. A korszak magyar filmjei (Egri Csillagok és társai) mellett a fénykorát élő Hollywood alkotásai is műsoron voltak, mint az első Star Wars trilógia, Piedone-, Belmondo- és Alain Delon-filmek, westernek vagy épp Indiana Jones-sorozat. A falu központjában a Millenniumi-park helyén még a Pap-tó volt, ami inkább egy náddal gazdagon benőtt mocsárnak volt mondható. Telenként ettől függetlenül jókat csúszkáltunk-korcsolyáztunk a jegén. Alkalmas időben a szánkózás sem maradhatott el, ne utánozza senki, de még az iskola előtti dombon is vagy épp a Kossuth utca lejtős részein, lévén a gépjárműforgalom töredéke volt a mostaninak. A telek elmaradhatatlan eseménye volt a disznóölés, amelyből a mi családjunk is kivette a részét. Néhai

Simon Péter vagy a szemben lakó Lóránth Miklós voltak felváltva a böllérek, katonatörténetek következtek évről évre, hősiesebb tálalásban.

Megvédve Őket, mindketten hazajöttek a Don-kanyarból, elképzelni sem tudjuk ennek az embert próbáló mivoltát. Péter bácsi nagyon szép kertet hozott létre, kevés helyen volt Nárai-ban szebb kajszibarack vagy cseresznye. Még az oltás és szemezés rejtelmeire is megtanított és Ő mutatta meg, hogy milyen permetezőszert használunk rovarok és melyet a gomba kártevők ellen. Ha jól emlékszem egy dobzófára oltott nemes szilvám meg is eredt. A második világháború nyomai már nem nagyon látszottak ebben a korszakban, de a felrobbantott Téglagyár helyén azért találtunk lőszereket, amelyek szépen szikráztak a betonon végighúzva. Látszottak viszont a hidegháború (USA és a néhai Szovjetunió közötti atomháborúval fenyegető konfliktushelyzet, évtizedeken keresztül) nyomai.

A falutól légvonalban talán két kilométerre húzódott a híres-hírhedt vasfüggöny, ahogy akkoriban hívták műszaki zár. A közel három méter magas szögesdrót és a tényleges államhatár közti területre csak előzetes engedéllyel, ún. Határsávi engedéllyel lehetett belépni, még a náraiaknak is. Géppisztolyos, éles lőszeres határőrök vigyázták az akkori rendet és akit nyakon csíptek, hogy nyugatra akar szökni, szakkifejezéssel disszidálna, arra börtön várt. A Pornóapáti felé vezető úton, a „Nagyvölgy” után lehetett is látni a vasfüggönyt, a mostani erdő és mező határán húzódott. Pornóapáti előtt egy kilométerre állandó ellenőrző pont is volt, ahol a sorompók csak az igazolványok ellenőrzése után emelkedhettek fel. Útlelőjárás igénylése bonyolult volt, és ilyen – mostanra megszűnt – kifejezések tartoztak hozzá, mint valuta-keret és meghívólevél. Amennyiben felkeltettem a kedves Olvasó érdeklődését ezen korszak iránt, érintse bátran erre a QR kódra okostelefonja kameráját.

(Vasfüggöny)

(Magyarország 1957)

Lóránth Zoltán

Határviták a középkorban

A ma emberének már természetes, hogy egy-egy település, vagy szomszédos birtok meddig tart, hol húzódik a határa. Ha kétségei támadnának, a földmérő műszerével könnyedén kideríti az igazságot. Ám ez nem mindig volt így. Az alábbi írás nem csak ebbe enged betekintést, hanem abba is, hogy egy-egy település határai hogyan alakultak ki, milyen módon próbáltak kísérletet tenni annak megváltoztatására. Bizony, Nárait birtokló földesúrnak egykor karddal kellett helytállnia, a település határát megvédenie. Ha nem így tett volna embereivel, a mai Nárai külterületi határai is kisebbek lennének. A középkorban vérre menő küzdelem vette kezdetét a település határaiért, az erdőkért, távol a településektől. A harc során pedig a bátor nárai védekezők hősiessen ellenálltak, a küzdelem során megvédték Nárai határát. Míg a betolakodó dozmatiak között több sebesült, sőt halálos sebesült áldozat is lett.

1551-ben történt még, hogy Dozmat földesurai kiküldték jobbágyaikat az erdőjükre a határszélre őrködni. Ők azonban a határt vagy nem ismerték, vagy azt szándékosan délre akarták tolni, így aztán már javában a fákból gazdag nárai erdőben jártak. Az esetnek híre ment és tanúi lettek néhányan a Náraiak közül, többek között Naray Mihály Nárai egyik birtokosa, földesura és társai. A dozmati jobbágyok ahelyett, hogy távoztak volna fegyveresen rátámadtak a területüket védeni akaró Náraiakra. A dulakodásban a nárai védekezők a dozmati Thoth Pált megölték, két másik jobbágyot pedig súlyosan megsebesítettek, majd ezt követően visszavonultak. Az eset nem maradt következmények nélkül, mert az ügy a vaskvári káptalan bevonásával I. Ferdinánd király elé került. A tanúkihallgatáson a Dozmati erdő birtokosai Rayky János, Sarkan Antal és Bornemisza Pál oldalán az Ondod-iak, a Sye-iek, az Olad-iak, a Zevlees-iek (Szőlősiek), a Dwlchw-iak (Bucsuiak), a Chatar-i és a Sabaria-iak a következőt vallották. Dozmat földesurai kiküldték embereiket vigyázni az erdőre, ezután jöttek a Náraiak, akik a nyilvános úton, a Dozmati erdő felé eső részen fegyveresen rájuk törtek. Naray Mihály és társai tagadták, hogy Dozmat területén történt volna az eset. Ők azt mondták el, hogy a Nárai erdő Haraszt nevű részen jöttek fegyveresen a dozmati jobbágyok az erdőt elfoglalni. Naray Mihály előadta, hogy dulakodás tört ki, majd a gyilkosságot saját és társai védelmében követte el. Az ő részéről a következő helységekből voltak tanúk: Wnyam, Zewlews, Sewo, Magyar Keresztes, Porno, Kamon, Kis Narda és Gyak helységekből, akik egyöntetűen vallották, hogy a kérdéses erdő rész mindig is a Náraiaké volt. Az esetet végül Hereni István királyi ember, és Posegawari Balázs kanonok vizsgálta ki. Ők a határ megtekintése és a tanúvallomások után egyöntetűen megállapították, hogy a kérdéses erdő rész mindig is a Náraiaké volt.

A következő évben aztán újabb határviszály támadt a dozmati Rayky János, Rayky Gábor, Sarkan Antal, Horváth Miklós és Bornemisza Pál, és a Nárai nemesek között, amikor a dozmatiak 32 tehenet elkötöttek a náraiaktól a Haraszt nevű erdőben, amely a Nemethwttól délre volt. Az esetről a jelentést a vaskvári

káptalan kérésére Kermendi Karol János kanonok végezte el, és a király utasítására az esetet Hereni István királyi ember vizsgálta ki. A tanúkihallgatásra 1552. július 20-án került sor. A tanúkihallgatás során az alábbi községekből érkeztek tanúk. Sye, Ondod, Sabaria, Bulchw, Olad, Gyak, Baloghfalwa, Nagh Wnyan, Herrehaza, Radocz, Jobagy Chyatar, Kysfalud, Pétery, Demethery, Fyzthey, Theresthyenffalwa, Owad, Kamon, Kyswnyan, Mezlen, Septe. Thoron castellum birtokosa Akosházy Sarkan Benedek, castellanusi Zalay Benedek és Zalay János az erdőt a dozmatiaknak vallották. Nádasdy Tamás kérésére a Rayky és Sarkan családok ügyében a vasmegyei possessio határvitában elvégezte a határjárást (az utasítást Sárváron 1552. július 1-én Nádasdy Tamás adta ki). A vaskvári káptalan Hereni István nádori emberrel Kormendi Karol János kanonokot küldte ki, akik a vizsgálatot az alábbi helységek tanuival végezték el: Buczu, Ondod, Olad, Kys Sye, Kamon, Gyak, Sabaria. A határbejárás megtekintették azt a határjelet, mely Dozmattól északra, a Bucsuból jövő patak szélén, az út mellett volt. Ettől északra Bucsú, délre Toron, Nyugatra Dozmath határai voltak. A patak mellett délre egy völgy következett, majd a Szolő-fu út, ezután a Chatari út, melyen a Csatáriak közlekedtek Sabariába. Itt az Ondódiak mondtak ellen a határjárásnak, aztán a Nemeth uth-nál dél felé mentek, itt pedig a Naray-ak mondtak ellen. Tovább dél felé villae Naray határát egy fa mutatta, de ennek a Náraiak ismét ellenmondtak, mert a Nemeth uth-ig tartották a határukat. Nyugat felé tartva a Jáki út után, melyen a Keresztesiek mennek Jákra, ettől az úttól északra terült el Keresztes Gyapla nevű völgy. Itt Blasius Abbas Monasterii Sancti Georgii de Gyak mondott ellen. Észak felé is volt egy nagy határjel Nagi Narda és Dozmath között. Tovább észak felé Kakaryas völgy volt, melynek közepén a Nara út mellett volt a határjel. E területen Batthyány Ferenc embere mondott ellen. Tőle nyugatra Bultchw villa, keletre pedig Dozmath határai voltak, így a szemrevételező bizottság visszatért a fentebb említett patakhöz.

A vitatott ügyet ezt követően a kuriai bíróságra vitték, mely ügyben Erdődy Péter is tiltakozását jelentette be. A hosszú per után végül ismét megállapították, hogy a dozmatiak helytelenül jártak el, amikor megsértették a Náraiak határát, és onnét állataikat elhajtották. Még ebben az évben a vaskvári káptalan, Nádasdy Tamás országbíró utasítására Nárai és Dozmat közötti határokat egységesen végérvényesen helyreállította. Forrás: Vas Megyei Levéltár.

Németh Tamás

Lomtalanítás

Lakossági lomtalanítás: április 26., kedd reggel 7 órától.

Elektronikai hulladék beszállítása a polgármesteri hivatal udvarára: augusztus 1., hétfő reggel 7 óráig (megelőző péntek-szombaton célszerű megejteni).

Béna tolvaj és randalírozó fiatalok Náraiban

Náraiban forgatott az RTL Klub Híradó és a TV2 Tények műsora

Az RTL Klub Híradót Magyar Éva tudósította Náraiból

A TV2 felvételén is jól látszanak a kamerák, amelyek az eseményeket rögzítették

Azóta pótoltuk a zászlót, amely országosan egyedülálló. Csak Náraiban köszöntik zászlóval az újszülött csecsemőt – RTL Híradó

A TV2 Tényeket Bartók Zoltán tudósította Náraiból

Érkezik a garázda társaság – két férfi és három nő – RTL Híradó

A TV2 Tények adásában a nárai zászlótolvaj

Majd kitörik a kandelábert – RTL Híradó

Kitört a kandeláber – TV2 Tények adása

A tolvaj ellopja a születés zászlóját – RTL Híradó

A TV2 felvételén is jól látszanak a kamerák, amelyek az eseményeket rögzítették

Majd a kabátja alá teszi és elsétál vele, de kilátszik a zászlónyel – RTL Híradó

Egy vidám garázda társaság kötött bele egy kandeláberbe még február hatodikán éjjel, majd egy tolvaj ugyanazon az éjszakan ellopta a polgármesteri hivatalról az újszülötteket köszöntő zászlót. A magánadományokból készült térfigyelő kamerarendszernek köszönhetően mindezt rögzítve lett. A felvételeken is jól látszik, hogy már biztosan nem voltak szomjasak, amikor a kandeláberrel és a zászlóval ujjat húztak. Amikor az incidens történt, két éjszakába nyúló esemény is volt a faluban, a rönkhúzás és egy tekebajnokság. Annak különösen örülünk, hogy a felvételeket visszanezve kiderült, egyik elkövető sem a rendezvényekről érkezett, hanem feltehetően azokhoz kapcsolódóan jelentek meg alkoholfogyasztási szándékkal az italméréseknél. Garázdaság miatt a büntetőfeljelentést megtettük, a kamerafelvételek a rendőrség részére átadásra kerültek.

Egy korábbi belügyminisztériumi pályázat keretében szerettünk volna térfigyelő kamerákat telepíteni a település központjába, de mivel Nárai közbiztonsági mutatói ezt nem indokolták, ezért pályázatunk elutasításra került. Ennek ellenére a rendszer kiépítését megrendeltük, a számlát pedig saját zsebből álltuk: Lóránth József, Hompasz Béla, Koltay István, Lóránth Csaba és jómagam.

A garázda eseteket követően a felvételeket Lóránth Csaba lementette, Marosits Zoltán összevágta. Majd az egyik szombathelyi ismerősöm segítségét kértem – aki Budapesten az RTL Klub televíziónál dolgozik operatorként –, hogy a felvétel maszkolását végezze el. Az operatőr a felvételt arcfelismerő szoftveren átfuttatta,

azaz a felvételeken lévő személyek arcát kitakarta. Ezzel együtt a felvételt a Youtube videó megosztóra is feltöltöttük. Innét egyenes út vezetett a hírszerkesztőhöz, és jött a stáb Náraiiba forgatni. Az RTL Klub március 9-én az esti Híradóban hozta le az esetet „Felvette a kamera a bénázó tolvajt” címmel. Majd a másnapi Vas Népe is részletesen beszámolt az esetről. Március 11-én pedig a TV2 Tények adásában számolt be az esetről „Lámpadöntő és zászlótolvaj a videón” címmel.

Vannak települések a környékünkön is, melyek évek óta egyetlen forintot sem tudnak fejlesztésekre fordítani. Addig az általunk képviselt üzletpolitikának és gazdálkodásnak köszönhetően évről évről többmillió fejlesztéseket tudtunk és tudunk véghezvinni. Ezért ahogy eddig, úgy ezután is mindent megteszünk a település vagyongyarapításáért, annak megóvásáért. Akik tehát a közvagyonban szándékosan kárt okoznak, továbbra is felelniük kell tetteikért. Rádásul, ahogy látható volt,

nagyon könnyen az országos médiákban is találhatják magukat. Ez legyen egyben visszatartó erő is! A térfelügyelő kamera felvétele az interneten az alábbi helyen tekinthető meg:

Youtube / Kandeláber döntés és zászlólopás Náraiiban:

https://www.youtube.com/watch?v=z_BV8ntanh0

Németh Tamás
polgármester

Nemzeti ünnepünk, március 15.

Az 1848-as forradalom és szabadságharc 168. évfordulója alkalmából megtartott rendezvényünkön fellépett a Nárai Aranykapu Óvoda nagycsoportja, a Nárai iskolások, Kántor Zsófia, az Örökzöld Nyugdíjas Klub és a Sárgaliliom Énekkar. Az óvodások és az iskolások méltó módon adtak tiszteletet, és szépen, fegyelmezetten viselkedtek az egész műsor alatt. Jó volt látni a büszkeségtől dagadó szülőket, nagyszülőket arcát, könnyes szemét, amint gyermekük, unokájuk szavalta a verset, lé-

pegetett a zene ritmusára. Ügyesek voltak a gyerekek, köszönet a betanításért Fábsics Ildikónak és Marton Melindának. A polgármesteri megnyitó szövegében méltatta az ünnep fontosságát, majd felidézte azt a bizonyos március 15-ét. A nyugdíjasklub egy új, kizárólag március 15-ére összeállított dalszokorral lépett színpadra. Elismerés a szép teljesítményért. Kántor Zsófi előadásában Petőfi-verset hallhattunk, csupa szív, csupa erő ez a lány. Majd a megemlékezést a Sárgaliliom Énekkar zárta, a tőlük megszokott, gyönyörű előadásban. Köszönjük, hogy velünk ünnepeltek!

Nádás Nikolett
művelődésszervező

Folytatás az 1. oldalról

Rönkhúzás, az ötödik

Labdarúgás

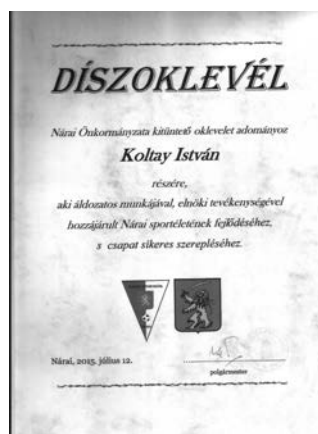
A tavaszi szezont Cákon kezdtük március 6-án, ahol 3–2-re sikerült nyernünk, március 13-án hazai pályán Pornóapátit 5–0-ra vertük meg. Sajnos március 20-án Bucsuban 2–0-ra kikapunk. Itt már sajnos a mérkőzés előtti játékvezetői ténykedés miatt feszült légkörben kezdődött és zajlott a mérkőzés.

Giczi Tamás játékosunkat ugyanis nem engedte játszani, mert szerinte érvénytelen volt az orvosi igazolása. Ezért másnap óvással éltünk az MLSZ Vas Megyei Igazgatóság Versenybizottságánál. Várjuk a fejleményeket és a legfelső fórumig is elmegyünk igazunk érdekében. Majd a következő hétfőn, húsvétkor 4–1-re nyertünk Perenye ellen, így továbbra is a tabella első helyén állunk stabilan.

A csapatunk a tavaszi szezon előtt három játékost igazolt. Neubauer Ádámot Jákról, Palkó Lászlót Gencsapátiból és Horváth Istvánt Táplánszentkeresztről. Míg Bárdics Ádám Náraiából Lukácsházára igazolt. Nagy örömünkre a 2015–2016 évi sikeres TAO pályázatunk keretében 1,8 millió forint

értékben tudtunk vásárolni sportfelszereléseket a csapatunk számára a pályázaton nyert összegből. Továbbra is várjuk szurkolóinkat hazai és idegenbeli mérkőzéseinken. Hajrá Nárai! Jó szurkolást! Tisztelettel:

Koltay István
sportkörelnök

IV. Zernovác–Szabó Labdarúgó Emléktorna Nárai 2016.

Immáron 4. alkalommal kerül megrendezésre a Nárai Sportpályán 2016. június 25-én, szombaton 14 órai kezdettel a Zernovác–Szabó Emléktorna. Egy öregfiúk labdarúgótorna keretein belül fejezzük ki tiszteletünket és köszönetünket, emlékezünk meg e két kiváló sportemberről, Zernovác Zoltán és ifj. Szabó Sándorról, akik példamutató magatartásukkal, hozzáállásukkal, kedvelt sportáguk a labdarúgás iránti alázatos és sikeres pályafutásukkal oly sok örömet, sikert és szép élményt

ajándékoztak Nárainak, családjuknak, rokonaiknak és barátaiknak.

Mindenkit szeretettel várunk, a rendezvény nem meghívásos, aki úgy érzi, hogy Nárai mezt öltve vagy éppen kuktaként, látogatóként, támogatóként kíván részt venni, szívesen látjuk, egyúttal megvendégeljük egy közös vacsorára is.

Emléktábla

Zernovác Zoltán

Ifj. Szabó Sándor

A csapatban (futball illetve/vagy főzés) való részvételi szándékot is szívesen fogadjuk, kérjük ezt a szervezőknek időben előre jelezni szíveskedjenek. Tisztelettel:

Frank Gábor
Horváth Attila
szervezők